

lemmerne vil efterhaanden udkomme; men den Oversigt over Ekspeditionens Forløb, som her gives, lover godt for, at dette hidtil lidet kendte Land vil faa en i alle Henseender udtømmende geografisk Behandling. I nærværende populære Rejseskildring har Forfatteren, der igrøvrigt er en vidt berejst Mand, som bl. a. ogsaa har besøgt Island, søgt at give hvad der er karakteristisk for Landet, der i visse Maader har Forhold, der minder om de tilsvarende paa Island og Grønland, hvor Jøklen dækker store Dele af Landet. Den primitive Befolknings Liv og Kamp for Tilværelsen i den storslaaede Natur med den artfattige men individrige Natur fremstilles for Læseren i malende Billeder, der vidner om Forfatterens Evne til at skrive, om hvad han har iagttaget. Det videnskabelige Udbytte er indgaaet til de svenske Museer, saavel de zoologiske og botaniske som de ethnografiske og arkæologiske Samlinger, og Resultaterne af Undersøgelserne deraf vil bl. a. fremkomme i „Kungliga Vetenskapsakademiens Handlingar“. Ekspeditionen kom i Stand ved Støtte fra „Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi“ samt en Række Private.

Ekspeditionen lededes af Zoologen, Dr. S t e n B e r g m a n, hvis Hustru og nogle yngre Videnskabsmænd deltog i samme. Særlig fremhæver Forfatteren, at hans Hustru, Fru D a g n y B e r g m a n, var ham en meget stor Støtte ved det selvopofrende Arbejde, hun udførte. Hun deltog i alle hans Rejser, selv de haarde og farefulde Vinter-Færd. „Aldrig tabte hun Modet, ikke en Gang naar vi maatte tilbringe Natten ude i Ødemarken i bidende Kulde, eller naar Snestormen begravede os nedenunder Jelovpasset.“

Vi skal ikke nærmere komme ind paa en Redegørelse for, hvad der hændte paa Kamtchatka-Ekspeditionens eventyrlige Rejsefærd, eftersom Forfatteren om ikke længe vil gøre Rede for sit og sine Ledsageres Arbejde gennem et Foredrag i vort Geografiske Selskab. Bogen har mange smukke og karakteristiske Billeder, deriblandt Akvareller af Fru Bergman.

D. B.

Isaiah Bowman: Desert Trails of Atacama. American Geographical Society, Special Publications No. 5. New York. 1924.

Denne smukt udstyrede Bog giver en meget levende Skildring af en af de interessanteste Egne i hele Verden, den tørreste Del af hele Sydamerika, beliggende i det nordlige Chile og de tilgrænsende Partier af Bolivia og Argentina. Nærmest Kysten ligger en Højslette, selve Ørkenen Atacama, der er berømt for sine

enorme Salpeterlejer, der naturligvis har betinget en ret stor Befolkning og Trafik. Klimaet er her saa overdrevent tørt, at den gennemsnitlige Regnmængde mange Steder gaar ned til under en halv mm, hvorfor baa- de Kysten og Sletten er det mest trøstesløse Øde, man kan tænke sig. Indenfor denne Ørken ligger den saakaldte „Puna de Atacama“, et i de fleste Henseender meget varierende Landskab beliggende mellem Andernes Hovedkæde og deres østlige Udløbere, et Landskab bestaaende af „Bassiner, Dale, saltdekkede Bassinbunde, Bjergknuder, Kæder og alluviale Aflejringer.“ Store Strækninger ligger saa højt, at de om Vinteren er dækkede af et anseligt Snelag, mens de om Sommeren er tørre og ofte hjemsoget af frygtelige Storme. Til Tider besøges de af nomadiserende Stammer, som til andre Tider maa holde til i de lavere Strækninger, som kan faa noget Vand fra Tilløb fra Bjergene. En udførlig Beskrivelse gives ogsaa af de forskellige Randomraader, hvor der falder nogen, om end ret ringe Regn, og hvor der derfor kan opret- holdes en Kultur ved Hjælp af kunstig Vanding; det skildres udførligt, hvorledes en saadan er gennemført, og hvilke udførlige Bestemmelser, der maa træffes, for at ingen skal blive forfordelt ved Udnyttelse af den som oftest meget ringe Vandmængde.

I det hele giver Bogen en paa Selvsyn grundet Beskrivelse af de mange forskellige Distrikter, saa at man overalt faar et udmærket Billede af Naturforholdenes Indflydelse paa Kulturen, hvortil yderligere kommer den blandede Befolkning, idet der mange Steder findes rene Indianerstammer, mens andre besidder gammel spansk Kolonisation. Den let læselige Tekst suppleres udmærket af de talrige vellykkede Billeder.

O. B. Bøggild.

The Statesman's Year Book. Statistical and Historical Annual of the States of the World for the year 1924. Edited by Sir John Scott Keltie and M. Epstein, Macmillan and Co. London 1924.

Den foreliggende Bog er 61. Aargang af det fortrinlige Værk; den indeholder de nyeste Oplysninger lige til April 1924.

2 Kort viser „Turkey in Europe according to Lausanne Treaty 1923“ og „Syrio-Palestine Boundary according to Beyrout Agreement 1922“.

Publikationer udgaaede fra F. A. Brockhaus Forlag i Leipzig 1923.

De Serier af geografisk — navnlig Rejse- — Litteratur — som det bekendte Forlag udgiver, bliver sta-

dig forøgede paa en tiltalende Maade, vel egnet til at fange Interessen, navnlig hos det store Publikum, som interesserer sig for Rejser, gamle og nye, og for Beretninger om udført Stordaad ved vor Klodes Udforskning. At flere af disse Værker ogsaa for Fagmænd kan have sin Interesse, er udenfor al Tvivl.

Otto Sverdrup: Neues Land er en forkortet Gengivelse af den berømte Nordpolarfarers Værk: „Nyt Land, Fire Aar i arktiske Egne“, der omhandler den anden norske „Fram-Ekspedition“ (1898—1902), hvorved bl. a. Axel Hejbergs Land og flere Omraader Vest for Ellesmere Land opdagedes.

Sven Hedin: Mount Everest. Heri giver den fra sine Undersøgelser i Central-Asien saa bekendte Svensker en Oversigt over den engelske Ekspedition, som i 1921 og 1922 forsøgte at naa Toppen af Mount Everest. Han har øst af de offentliggjorte engelske og franske Beretninger og dertil knyttet sine personlige Bemærkninger. Hans Bog indeholder i det væsentlige, hvad der har staaet i nogle Artikler, som han har offentliggjort i svenske Blade. Bogen, der udkom i Begyndelsen af 1923, indeholder derfor intet om Forsøgene, der er gjort i 1924.

Sven Hedin: Verwehte Spuren. Orientfarten des Rejse-Bengt und anderer Reisenden im 17. Jahrhundert. Denne Bog er af megen Interesse, eftersom den navnlig gør Rede for en af de første betydeligere Rejsendes Færd og Oplevelser i Lille-Asien, Persien og Ægypten i det 17. Aarhundredes Begyndelse. Sven Hedin havde i 1917 af det svenske Akademi faaet overdraget den Opgave at give en Levnetsskildring af Bengt Bengtsson Oxenstierna eller „Rejse-Bengt“, som han kaldtes, hørende til den berømte Adelslægt. Bogen er i udvidet Form en Gengivelse af Hedins første Arbejde for Akademiet. Med Benyttelse af „Rejse-Bengts“ Dagbøger og mange andre Kilder, som er skaffet frem, er det lykkedes Forfatteren at give en meget fængslende Skildring af denne Foregangsmands Liv og Færden, samtidig med at man faar et levende Billede af, hvorledes Forholdene i de nævnte Lande var paa hans Tid. Baade i geografisk og historisk Henseende vil dette Værk vedblive at være af stor Betydning. Det omhandler tillige Forhold i det midterste og det sydlige Europa — alt i Begyndelsen af det 17. Aarhundrede. Ikke færre end 67 tyske Byer har Oxenstierna saaledes besøgt,

kort før og under Trediveaarskrigen, og i Asien naaede han bl. a. Bagdad og Persien, den store Schah Abbas Rige. Den foreliggende Bog er i Virkeligheden et fortræffeligt Memoireværk, der vil kunne læses med Fornøjelse og Udbytte, idet det opruller Billeder af en svunden Tids Forhold, Mennesker og Lande.

„Rejse-Bengt“s eventyrlige Rejsfærder og Oplevelser var i sig selv saa fantastiske, at hans Samtid stillede sig skeptisk overfor, hvad han berettede, derfor vilde han ikke offentliggøre sine Rejsedagbøger, der først kom Eftertiden tilgode.

Carl Friedrich Behrens: Den wohlversuchte Südländer. Rejse um die Welt 1721—1722 nach den Originalausgaben bearbeitet von Dr. Hans Plischeke. Forfatteren var en Mecklenborger (født 1701), der som Feldwebel kommanderede nogle nederlandske Marinesoldater om Bord paa en Flaade paa tre Skibe, som under Befaling af Jacob Roggenveens i 1721 udgik paa en Jordomsejling, og som vendte hjem til Holland 1722.

Skildringerne giver et Indblik i det ret haarde Liv, som førtes paa det 18. Aarhundredes Sejlskibe, og det lader os forstaa den Spænding, som Besætningerne levede i, idet de drømte om, at der i Sydhavet skulde opdages Lande med uhyre Rigdomme og Fordele — hvilket dog altsammen blev til intet. Den jævne Mands Fortællinger om, hvorledes han opfattede de Mennesker, han fik at se, og de Lande, han kom til at betræde, er i sig selv ganske interessante; men naar han skriver om, hvad han har hørt af andre, er Interessen selvfølgelig mindre. Paa Rejsen besøgte bl. a. Brasilien, og man sejlede Syd om Sydamerika mod Vest over Sydhavet til hollandsk Indien og videre til Kap gode Haab, hvorfra man naaede hjem over Atlanterhavet. Paa denne Rejse blev den bekendte Paa-ske Ø funden i Sydhavet.

* * *

Samtlige de omtalte fire Værker er vel forsynet med Billedstof og Kort.

D. B.

Ewald Banse: Die Seele der Geographie. (Georg Westermann. Braunschweig und Hamburg 1924).

Den lille Bog har Undertitlen: „Geschichte einer Entwicklung“, og denne Udvikling er Forfatterens egen hen mod det Maal, han har sat sig, nemlig en Omska-